

lekšējās kontroles sistēma: novērtējums un pilnveide

Iveta Reinholde

Jānis Ikstens

LPA "Nikolo grupa"

2011.gada 11.jūlijs

Pētījuma mērķis

- Analizēt situāciju iekšējās kontroles jomā valsts un pašvaldību iestādēs
- Formulēt ieteikumus iekšējās kontroles sistēmas pilnveidei

Pētījuma metodoloģija

- 170 klātienes daļēji strukturētās intervijas ar iestāžu vadītājiem un iekšējiem auditoriem valsts un pašvaldību iestādēs
- Latvijas normatīvās bāzes analīze
- Ārvalstu pieredzes analīze

Situācija

Konteksts

- Budžeta konsolidācija
- Strukturālās reformas
- Iekšējā audita funkcijas koncentrēšana

Ietekmējošie faktori: vadītāju skatījums

- Finanšu krīze un ekonomiskā lejupslīde
- Strukturālās izmaiņas un nestabilitāte
- Institūcijas budžeta samazinājums (limiti, procesi, IKT)
- Vienotā atalgojuma sistēma un materiālās stimulēšanas neesamība
- Darbinieku pārslodze un demotivācija

Ietekmējošie faktori: auditoru skatījums

- Ekonomiskā lejupslīde
- Institūcijas budžeta samazinājums
- ATR
- Darbinieku lojalitātes saglabāšana
- Datu noplūdes skandāls
- Pašvaldībās – IA izveide

Riski: vadītāju skatījums

- Kvalificēta personāla zaudēšana
- Demogrāfiski faktori
- Korupcijas risks
- Nestabilā nodokļu politika un apgrūtināta plānošana
- ES finansējuma apguve

Riski: auditoru skatījums

- Finanšu risks
- Personāla riski
- Reputācijas risks
- Korupcijas risks

Risku identificēšana

- Kopumā nesistemātiska pieeja
- Nav skaidra viedokļa, kāds būtu vēlamais mehānisms

Risku identificēšana - prakse

VALSTS PĀRVALDĒ

- Iekšējais audits
- KVS
- Vadošo darbinieku sanāksmes
- Darbību kontrole
- Procesu apraksti/rokasgrāmatas

PAŠVALDĪBĀS

- IKS
- KVS
- Finanšu rezerves
- Revidenta slēdziens
- Pārbaudes
- Reaģēšana uz problēmām
- Tikšanās ar iedzīvotājiem

Resursu kontrole: vadītāju skatījums

- Limitu ieviešana
- Rūpīgi plānoti iepirkumi, taču gluži mērena interese par efektivitāti
- Pakalpojuma izmaksas (maksas pakalpojumi)
- Bieži neredz ieguvumus no efektīvākās iestādes funkcionēšanas, kaut atzīst taupības lomu
- Rīmta attieksme pret zaudējumu piedziņu

Resursu kontrole: auditoru skatījums

- Limitu ieviešana
- Iekšējie normatīvie akti
- *Zvērināta revidenta atzinums*

IA vērtība: vadītāju skatījums

- Palīdzība un pārlicība vadītājam
- Konsultācijas
- Pārbaude pirms ārējās pārbaudes
- Rīks informācijas pārbaudei
- IA - gana kompetents, bet.....
- Skepse pret IA centralizāciju, bet....

IA vērtība: auditoru skatījums

- Atbalsts un pārlicība vadībai
- Preventīvā funkcija
- Institūcijas darbības uzlabošana
- Atbalsts darbiniekiem

leteikumi

Ieteikumi IKS veidošanai

- Tikai negatīvo stimulu izmantošana nebūs efektīva
- Var izmantot jebkuru no modeļiem – COSO, CoCo, Turnbull
- IKS ir nepieciešams noteikt minimālās prasības visām publiskās pārvaldes institūcijām

IKS principi

- Samērīguma princips – kontrole ir samērīga ar kontrolē ieguldītajiem resursiem un riskiem
- Funkciju nošķiršanas princips – pamatdarbības procesam atbilst kontroles process
- “Seko vai izskaidro” princips

IKS pamatelementi

- Institūcijas mērķis
- Kontroles vide
- Risku novērtējums
- Kontroles aktivitātes
- Informācija un komunikācija
- Uzraudzība
- Lēmumu pieņemšanā izmantojamās informācijas integrācija

Iestādes vadītāja tiesības un pienākumu IKS

- Vadītājs ir atslēgas figūra IKS
- Vadītājs ir atbildīgs par IKS izveidošanu
- Vadītājs nav atbildīgs par padoto individuāliem pārkāpumiem, ja ir ieviesta IKS
- Vadītājs var deleģēt uzdevumus IKS jomā (piem., dokumentu parakstīšana), izvēlēties IKS uzraudzības rīkus.

Vadītāja motivācija veidot IKS

- Materiālā stimulēšana
- Civiltiesiskā apdrošināšana
- Institūcijas budžeta ietaupītās naudas pārvešana uz jauno finanšu gadu

Citi ietiekumi

- Pakalpojuma jēdziena definēšana normatīvajos aktos
- Vadības grāmatvedības ieviešana
- Dokumentu aprites pilnveide
- IA un VK dublēšanās riska mazināšana

PALDIES!